

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 774/2021
17.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Тајане Матковић Стефановић и Тајане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Улица ... број .., чији је пуномоћник Тајана Хаџи Лазаревић, адвокат у ..., против тужене Република Србија, Министарство унутрашњих послова, чији је законски заступник Државно правобранилаштво Републике Србије, са седиштем у Београду, ул. Косовска бр.31, ради поништаја решења, враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2111/20 од 11.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 17.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2111/20 од 11.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду број П1 бр. 2817/18 од 18.03.2020. године, у ставу првом усвојен је тужбени захтев тужиоца, па су поништена као незаконита: решење тужене РС МУП РЈБ 01/01 број ../2003 од 10.07.2003. године којим је као неоснован одбијен приговор тужиоца и решење тужене 04 број ../2003 од 12.06.2003. године. У ставу другом обавезана је тужена да тужиоца врати на рад у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. У ставу трећем обавезана је тужена да тужиоцу исплати укупан износ од 7.642.465,55 динара на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од дана престанка радног односа 20.06.2003. године до дана враћања на рад, са припадајућом законском затезном каматом одређеном као у том ставу изреке од дана доспећа сваке појединачне месечне обавезе до коначне исплате. У ставу четвртном изреке одбачена је тужба тужиоца у делу којим је тражио да га тужена распореди на послове и радне задатке на којима је радио пре доношења оспорених решења или на друго радно место у складу са стручном спремом и радним способностима тужиоца, као недозвољена, те је у ставу петом одбачена тужба тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу уплати надокнаду пореза за период од 20.06.2003. године па до повратка тужиоца на рад према текућим прописима. У ставу шестом одбијен је тужбени захтев у делу у којем је тужилац тражио да се

обавезе тужена да тужиоцу уплати надокнаду доприноса за период од 20.06.2003. године па до повратка тужиоца на рад према текућим прописима, у ставу седмом обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 583.512,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2111/20 од 11.09.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и седмом изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. и члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је у одговору на ревизију оспорио основаност ревизијских навода тужене и предложио да се ревизија одбије.

Испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужене није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на коју се позива тужена. Правноснажном пресудом одлучено је о тужбеном захтеву за поништај решења тужене као послодавца о престанку радног односа тужиоцу, те о обавези враћања на рад тужиоца и о захтеву за накнаду материјалне штете као последици, у спору из радног односа тужиоца, у смислу члана 1. Закона о парничном поступку. Поред тога што је у ревизији указано да је дошло до битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, ревидент није посебно указао нити определио у чему би се таква повреда састојала, односно која одредба је повређена. Из ових разлога позивање на битну повреду одредаба парничног поступка, као ревизијски разлог из члана 407. Закона о парничном поступку је без утицаја у ревизијском поступку приликом испитивања побијане другостепене пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању на ком су засноване нижестепене одлуке, тужиоцу је оспореним решењем тужене 04 број ../2003 од 12.06.2003. године престао радни однос са 20.06.2003. године, на основу одредбе члана 45. Закона о унутрашњим пословима, у вези члана 34. став 1. тачка 2. истог Закона, јер је против тужиоца покренут кривични поступак за кривична дела за која се гони по службеној дужности. У образложењу решења је наведено да је начелник Секретаријата унутрашњих послова у Београду доставио предлог за престанак радног односа тужиоца, као и решење о спровођењу истраге Петог општинског суда у Београду због основане сумње да је тужилац извршио кривично дело изнуде из члана 180. ст. 1. и 2. КЗ РС. Против тог решења тужилац је изјавио приговор који је оспореним решењем тужене 01/1 број ../2003 од 10.07.2003. године одбијен као неоснован, уз образложење да раднику Министарства унутрашњих послова Републике Србије може престати радни однос и

ако престане да испуњава неке од услова из члана 34. став 1. тачка 2. Закона о унутрашњих пословима, а да је у конкретном случају решењем о спровођењу истраге Петог општинског суда у Београду против тужиоца покренут кривични поступак због кривичног дела изнуде, а затим је, по захтеву за проширење истраге, истрага проширена због основане сумње да је извршио кривично дело уговарања несразмерне имовинске користи из члана 1. у вези става 1. КЗ РС. Правноснажном пресудом Петог општинског суда у Београду К бр. 252/04 од 04.04.2008. године тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело принуде из члана 62. став 2. у вези става 1. КЗ РС. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке утврђено да износ на име изгубљене зараде (плате) коју би тужилац примио да није било престанка радног односа за период од 20.03.2003. године до 30.09.2019. године износи 8.757.861,42 динара, да приходи који је тужилац остварио у наведеном периоду износе 1.115.395,87 динара, тако да изгубљена зарада тужиоца за период утужења износи укупно 7.642.465,55 динара.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су побијана решења тужене незаконита, уз образложење да, имајући у виду да је тужилац правноснажно пресудом ослобођен од оптужбе, примена отказног разлога није оправдана, и остављањем оспорених решења тужене на снази не би била постигнута правична равнотежа између постизања циља заштите јавног интереса, с једне стране и заштите права тужиоца на рад, с друге стране, посебно имајући у виду да у поступку пред судом није утврђено да радње тужиоца престављају такво понашање које би имало карактер теже повреде радних обавеза и дужности. Посебно другостепени суд указује на постојање одлука Уставног суда Републике Србије у којима је изражен став да члан 45. Закона о министарству унутрашњих послова даје могућност, али не и обавезу за доношење одлуке о престанку радног односа полицајца када се покреће кривични поступак против њега за кривично дело за које се гони по службеној дужности. Како је утврђено да је тужиоцу радни однос незаконито престао, то је нижестепеним одлукама обавезана тужена да тужиоцу накнади штету у виду изгубљене зараде, почев од престанка радног односа дана 20.03.2003. године па до 30.09.2019. године, у током поступка утврђеном укупном износу од 7.642.465,55 динара, у складу са одредбом члана 96. Закона о раду, који је важио у време престанка радног односа тужиоца.

Нижестепени судови су правилном применом материјалног права из члана 45. у вези са чланом 34. Закона о унутрашњим пословима („Службени гласник РС“ број 44/92... 106/03) и члана 96. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 70/2001, 73/2001) извели закључак да је тужбени захтев основан.

Ревизијом тужене оспорава се изнето становиште нижестепених судова. Ревидент указује да је закључак нижестепених судова донет на основу погрешне примене Закона о унутрашњим пословима који је био у примени у време доношења оспорених решења, имајући у виду да је покретањем кривичног поступка против туженог за кривично дело за које се гони по службеној дужности испуњен услов за примену члана 45. Закона о унутрашњим пословима и тиме престанак радног односа тужиоца, без обзира на то што је кривични поступак окончан ослобађајућом пресудом. Ревидент указује да је одлука о престанку радног односа у домену дискреционог права

Министарства унутрашњих послова као послодавца, имајући у виду да радни статус тужиоца подразумева висок степен одговорности лица која обављају овакве послове, с обзиром да се ради о лицу које непосредно примењује и спроводи закон у циљу спречавања и сузбијања извршења кривичних дела и које примењује мере принуде према грађанима. Ревидент истиче да накнадно наступела околност да је тужилац правноснажном пресудом кривичног суда ослобођен од оптужбе не може бити од утицаја на законитост донетог решења о престанку радног односа, будући да Закон о унутрашњим пословима као једини услов за доношење таквог решења прописује вођење кривичног поступка за дело које се гони по службеној дужности у моменту доношења решења о престанку радног односа, те тиме указује да не може бити спорно да је решење о престанку радног односа било донето сагласно тада важећим прописима и на основу тада постојећих чињеница и околности.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе тужиоца за правилне.

Одредбом члана 45. Закона о унутрашњим пословима („Службени гласник РС“ број 44/92... 106/03) који је био у примени у време доношења отказног решења, прописано је да раднику Министарства унутрашњих послова може престати радни однос ако престане да испуњава, односно ако се накнадно утврди да није испуњавао неке од услова за пријем на рад у државне органе и услов из члана 34. став 1. тачка 2. тог Закона. Чланом 34. став 1. тачка 2. истог Закона прописано је да се у радни однос у Министарство унутрашњих послова на радно место овлашћеног службеног лица и радника на одређеним дужностима може примити лице које, поред законом утврђених услова за пријем на рад у државне органе, испуњава и услов да се против њега не води кривични поступак за кривична дела која се гоне по службеној дужности.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за поништај решења о отказу уговора о раду имајући у виду да је тужилац ослобођен од оптужбе да је извршио кривична дела која су му стављена на терет, услед чега примена отказног разлога у оспореним решењима тужене није оправдана. Наведено имајући у виду да одредба члана 45. Закона о министарству унутрашњих послова даје могућност, али не и обавезу за доношење одлуке о престанку радног односа када се против радника Министарства унутрашњих послова покреће кривични поступак за кривично дело које се гони по службеној дужности. О истом се изјаснио и Уставни суд Републике Србије одлукама Уж 737/08 од 19.01.2011. године и Уж 1757/2009 од 27.09.2012. године, а Европски суд за људска права у Стразбуру је прихватио такво становиште, налазећи да одредба члана 45. Закона о министарству унутрашњих послова, на основу које је тужилац био отпуштен, не задовољава захтеве предвидљивости због чега отпуштање није у складу са чланом 6. Европске конвенције о људским правима и слободама.

Стога су у целости неосновани ревизијски наводи тужене да је био испуњен разлог за престанак радног односа тужиоца без обзира на то што је кривични поступак окончан ослобађајућом пресудом и да ослобађајућа пресуда не може бити од утицаја на законитост донетог решења о престанку радног односа.

На основу изложеног, те како не стоје ревизијски наводи тужене, Врховни касациони суд је применом члана 414. Закона о парничном поступку одбио ревизију тужене као неосновану и одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић